

Nr 196.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1948/49 till fångvården m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln, punkterna 37, 38 och 48, framlagt preliminära förslag i ämnet, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 220, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 23 april 1948, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att läraren, tillika avdelningsföreståndaren vid statens uppfostringsanstalt å Bona S. Gustavsson och yrkesmästaren vid samma anstalt E. Göransson skola från och med den 1 juli 1948 överföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtaga de ändringar, som av chefen för justitiedepartementet förordats,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1948/49,

dels ock för nämnda budgetår anvisa till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 8 090 000 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 365 000 kronor samt till Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter ett reservationsanslag av 114 000 kronor.

Fångvårdsanstalternas anslagsbehov för nästa budgetår har beräknats från huvudsakligen samma utgångspunkter som tidigare.

1:o) **Fångvårdsanstalterna: Avlöningar.** Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 7 539 800 kronor.

Genom omändring av statens uppfostringsanstalt å Bona till sinnessjukhus kommer en del av den vid anstalten anställda personalen att bliva övertalig. Av personalen, vilken ansetts lämpligen böra beredas anställning inom fångvården, föreslås läraren, tillika avdelningsföreståndaren, S. Gustavsson och yrkesmästaren E. Göransson skola överföras på indrag-

ningsstat utan tjänstgöringsskyldighet. Så gott som samtlig övrig övertalig personal, nämligen 1 direktör i Ca 30, 1 arbetsledare i Ca 22, 1 lärare i Ca 22, 1 uppsyningsman i Ca 15, och 1 överkonstapel (förste förman) i Ca 13 föreslås skola uppföras i fångvårdsanstaltens personalförteckning bland tjänstemän å övergångsstat. I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag i personalorganisationsavseende följande.

De tolv vid fångvårdsstaten arvodesavlönade kokerskebiträdena överförs till extra ordinarie anställning såsom ekonomibiträden, med placering sju i Ce 7 och övriga fem i Ce 6. Vid anstalten å Håga tillkommer en extra överläkare i Cg 30 såsom föreståndare för tillfällig undersökningsavdelning. Sju extra ordinarie yrkesmästartjänster vid verkstadsdriften inrättas, varav en i Ce 17, tre i Ce 15 och tre i Ce 13. Fem tjänster för arbetsterapeuter i Ce 13 tillkomma vid sinnessjukavdelningarna. Samtidigt indragas två extra ordinarie och tre extra vaktkonstapelsbefattningar. Vid envar av anstaltarna å Hall och Håga inrättas en biträdestjänst (telefonist). Slutligen skulle en å övergångsstat uppförd befattning såsom kronohäktesföreståndare i Ca 20 avföras ur personalförteckningen.

Från nu angivna utgångspunkter och under hänsynstagande till resultatet av verkställd omräkning av avlöningskostnaderna enligt de nya avlöningsbestämmelserna har medelsbehovet under anslagsposterna avlöningar till ordinarie tjänstemän och avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår uppskattats till 3 700 000 respektive 3 350 000 kronor, innebärande i förhållande till löpande budgetår en minskning med 121 900 kronor respektive ökning med 233 100 kronor. I det belopp, vartill icke-ordinarieposten nu föreslås uppförd, ingår en medelsreserv, avsedd att ställas till förfogande endast i den mån behov därav uppstår på grund av kolonisystemets utbyggande (propositionen 225/1945 s. 91) eller verkstadsdriftens omläggning.

Anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har uppräknats med 25 600 kronor. Höjningen motsvarar de ökade kostnaderna för observationsundersökningar, 8 000 kronor, sinnesundersökningar, 8 000 kronor, teoretisk yrkesundervisning, 5 000 kronor, och yrkesrådgivning, 4 000 kronor, jämte föreslaget lönetillägg till första vaktfrun vid kvinnoavdelningen å Långholmen, 600 kronor.

Till rörligt tillägg har räknats med ett ökat medelsbehov av 413 400 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *Allard m. fl.* väckt motion (II: 553), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att föreståndaren för fångvårdsanstalten i Örebro måtte uppflyttas i lönegrad Ca 27;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Fröderberg* och *Larsson* i Stockholm väckt motion (II: 558), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta följande lönegradsplacering av kuratorstjänsterna inom fångvården: för centralfängelset å Långholmen 1 tjänst i 19 lönegraden samt övriga 10 tjänster i 17 lönegraden.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. Departementschefen har beträffande fångvårdsstyrelsens förslag om uppflyttning av föreståndarebefattningen vid anstalten i Örebro till befattning såsom direktör i lönegrad Ca 27 anfört, att frågan om löneställningen för denne befattningshavare borde tagas under omprövning i samband med utredning om provisorisk löneförbättring för den högre fångvårdspersonalen. I motionen II: 553 yrkas bifall till fångvårdsstyrelsens förslag. Utskottet är icke berett att tillstyrka sådan uppflyttning, innan resultatet av berörda utredning föreligger.

Vid fångvårdsanstalterna finnas för närvarande elva kuratorer, vilka alla äro placerade i lönegrad Ce 15. I motionen II: 558 har framhållits, att statens lönenämnd numera verkställt utredning angående löneställningen för dem och för kuratorerna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, socialassistenterna vid rättspsykiatriska undersökningsstationer samt hjälpverksamhetsföreståndarinnor vid de statliga sinnessjukhusen. Lönenämnden hade därvid förordat, att en tjänst vid centralfängelset på Långholmen skulle placeras i lönegrad 19 samt övriga 10 kuratorstjänster vid fångvården i lönegrad 17. Det i motionen gjorda yrkandet överensstämmer med lönenämndens förslag. Utskottet vill erinra, att utskottet i utlåtandet nr 147 angående anslag till universitetssjukhusen avstyrkt motionsvägen framkomna förslag om lönereglering i enlighet med lönenämndens förslag av kuratorstjänsterna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Utskottets motivering för detta ställningstagande var, att den av lönenämnden verkställda utredningen omfattade ett flertal jämförliga befattningsgrupper, varför utskottet ansåg att samtliga dessa lönefrågor lämpligen borde upptagas till behandling i ett sammanhang. Riksdagen har numera fattat beslut i överensstämmelse med utskottets förslag. Då den här berörda frågan har samma innebörd, kan utskottet ej tillstyrka den förbättrade löneställningen för kuratorerna vid fångvården, som föreslås i motionen.

Kungl. Maj:ts förslag har ej heller i övriga delar givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag besluta, att lära-
ren, tillika avdelningsföreståndaren vid statens uppfostr-

ringanstalt å Bona S. Gustavsson och yrkesmästaren vid samma anstalt E. Göransson skola från och med den 1 juli 1948 överföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 553 och II: 558

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 23 april 1948;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 3 700 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förlagsvis »	210 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förlagsvis	» 3 350 000
4. Rörligt tillägg, förlagsvis	» 829 700

Summa kronor 8 090 000;

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1948/49 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 8 090 000 kronor.

2:o) **Fångvårdsanstalterna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär att anslaget med hänsyn till belastningen samt för bestridande av inackorderingsavgifter för personer, som ådömts ungdomsfängelse, uppräknas med 508 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1948/49 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 365 000 kronor.

3:o) **Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter.** I skrivelse den 28 augusti 1947 har *fångvårdsstyrelsen* hemställt om ett anslag å 114 000 kronor till maskin- och verktygsutrustning vid vissa fångvårdsanstalter. Av beloppet beräknas enligt utförliga specifikationer 84 000 kronor för utrustning av den planerade mekaniska verkstaden vid anstalten å Härlanda samt 30 000 kronor för utrustning av en ny verkstadsbyggnad vid anstalten i Uppsala, vartill styrelsen begärt medel å kapitalbudgeten.

I detta sammanhang anmäler departementschefen en fråga om disposition av ett äldre inventarieanslag, nämligen det å tilläggsstat I till riksstaten

för budgetåret 1945/46 anvisade reservationsanslaget å 30 000 kronor till inköp av möbler m. m. för fångvårdens sinnessjukavdelningar (jfr propositionen 334/1945 s. 8 f.). Av detta anslag hade 16 000 kronor beräknats till inventarier för läkarpersonal, 8 000 kronor till inventarier för kanslipersonal och 6 000 kronor till kirurgisk utrustning. I samband med att anslaget den 4 januari 1946 ställdes till fångvårdsstyrelsens förfogande anbefalldes styrelsen att, efter samråd med medicinalstyrelsen, avgiva förslag rörande anslagets disposition.

I skrivelse den 31 januari 1948 har *fångvårdsstyrelsen* anmält, att styrelsen dittills av anslaget disponerat 15 868 kronor för inköp av inventarier för läkar- och kanslipersonal, 4 245 kronor för inköp av kirurgisk utrustning samt 3 714 kronor för inköp av sängar och sängutrustning för intagna.

Departementschefen anför följande.

»Den föreslagna omläggningen av fångvårdens arbetsdrift har jag i annat sammanhang redan tillstyrkt. Den påkallas av straffverkställighetsreformen och överensstämmer med de riktlinjer för arbetsdriftens organisation som förordats av statens organisationsnämnd. Då det nu begärda anslaget till maskin- och verktygsutrustning torde vara nödvändigt för omorganisatio- nens genomförande, tillstyrker jag, att det yrkade beloppet anvisas.

Ehuru förslag bort avgivas rörande dispositionen av anslaget till inköp av möbler m. m. för fångvårdens sinnessjukavdelningar, synes den av fångvårdsstyrelsen gjorda inventarieanskaffningen böra godkännas av Kungl. Maj:t om riksdagen ej framställer erinran häremot. Vad som återstår å anslaget bör emellertid ej användas för annat ändamål än som varit avsett.»

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter* för budgetåret 1948/49 under andra huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 114 000 kronor.

Stockholm den 18 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 197.
